

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.007.12.2021

Pani
Ewa Szmidt-Belcarz
Prezes Zarządu
EMPIK SA
Ul. Marszałkowska 104/122
00-017 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/018 Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii w gospodarce

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	EMPIK SA ¹ Ul. Marszałkowska 104/122, 00-017 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Szmidt-Belcarz, Prezes Zarządu, od 2 lutego 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie, wykorzystanie i rozliczenie środków publicznych otrzymanych w ramach instrumentów pomocowych przeciwdziałających skutkom COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 r. (I połowa), z uwzględnieniem danych porównawczych oraz zdarzeń, jakie nastąpiły w okresach wcześniejszych i późniejszych, mających wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 pkt 5 oraz 5a) ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Robert Sasin, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/94/2021 z 3 listopada 2021 r. (akta kontroli str. 1-1a)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	NIK pozytywnie ocenia działania Spółki związane z wnioskowaniem oraz wykorzystaniem środków pomocowych otrzymanych w 2021 r. w formie pożyczki preferencyjnej w ramach wsparcia związanego ze skutkami epidemii COVID-19. W ramach rozliczenia pomocy Spółka przekazała niezbędne do tego dokumenty. Pomoc udzielona przez Wojewódzki Urząd Pracy ⁴ w Warszawie nie została dotychczas w pełni rozliczona.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Spółka skorzystała z pomocy udzielonej przez Polski Fundusz Rozwoju SA ⁵ w formie pożyczki preferencyjnej w kwocie 52 715,0 tys. zł ⁶ w ramach Tarczy Finansowej Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm ⁷ , a także ze środków na ochronę miejsc pracy z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ⁸ , na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników otrzymanych w łącznej kwocie 6 010,0 tys. zł z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie ⁹ . Dane zawarte we wnioskach EMPIK SA o pomoc z ww. źródeł były zgodne ze stanem faktycznym, a sytuacja ekonomiczno-finansowa spełniała przesłanki do otrzymania takiego wsparcia. Środki uzyskane w ramach pomocy zostały wykorzystane przez Spółkę zgodnie z celami, na które były przeznaczone.

¹ Dalej również: Spółka lub Beneficjent.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: *ustawa o NIK*.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej także: WUP.

⁵ Dalej: PFR.

⁶ Umowa pożyczki zawarta w dniu 21 marca 2021 r. Dalej: Umowa Pożyczki.

⁷ Dalej: Program PFR.

⁸ Dalej także: FGŚP.

⁹ Świadczenia przyznane na podstawie wniosków EMPIK SA z dnia 3 kwietnia 2020 r. oraz dnia 3 lipca 2020 r.

Spółka wypełniła także obowiązki związane z rozliczeniem otrzymanej pomocy. Po spełnieniu kryteriów ustawowych oraz warunków Umowy Pożyczki zawartej z PFR, na wniosek Spółki nastąpiło częściowe umorzenie pożyczki (w kwocie 33 283,7 tys. zł, co stanowiło 63,1% kwoty pożyczki). W dniu 29 października 2021 r. EMPIK SA dokonał całkowitej spłaty pożyczki w części nieumorzonej (19 442,9 tys. zł łącznie z odsetkami). PFR potwierdził, że w dniu spłaty wygasła jego wierzytelność wobec EMPIK SA wynikająca z Umowy Pożyczki.

Według stanu na 11 lutego 2022 r. Spółka przekazała do WUP całą dokumentację wymaganą przy rozliczeniu otrzymanej pomocy. Z łącznej kwoty 6 010,0 tys. zł WUP do tej daty dokonał wstępnej weryfikacji rozliczenia w odniesieniu do rozliczenia środków pomocy w kwocie 3 722,7 tys. zł, przyznanej na podstawie wniosku Spółki z 3 lipca 2020 r., na podstawie dokumentacji przekazanej przez Spółkę w listopadzie 2020 r. Weryfikacja ta zakończyła się negatywnie ze względu na braki w złożonej przez EMPIK SA dokumentacji. Braki te zostały uzupełnione przez Spółkę do 25 listopada 2021 r. Spółka nie otrzymała informacji o przeprowadzeniu przez WUP wstępnej weryfikacji rozliczenia dofinansowanie wynagrodzeń pracowników (w kwocie 2 111,9 tys. zł) na ochronę miejsc pracy z FGŚP, przyznanych na podstawie wniosku Spółki z 3 kwietnia 2020 r.

Łącznie, uwzględniając rozliczenie według stanu na 11 lutego 2022 r. otrzymanych z PFR oraz WUP środków i częściowy ich zwrot, Spółka otrzymała jako pomoc bezzwrotną związaną z epidemią COVID-19 kwotę 39 118,3 tys. zł.

Otrzymana pomoc przyczyniła się do zachowania ciągłości działalności Spółki, a także utrzymania stanu zatrudnienia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wnioskowanie, wykorzystanie i rozliczenie środków publicznych otrzymanych w ramach instrumentów pomocowych przeciwdziałających skutkom COVID-19

1. Wnioski o środki pomocowe związane z przeciwdziałaniem negatywnym skutkiem epidemii COVID-19

Opis stanu faktycznego

W latach 2020-2021 r. (I połowa) Spółka złożyła trzy wnioski na łączną kwotę 82 013,0 tys. zł w ramach ustawowych¹⁰ instrumentów pomocy na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz programu rządowego (pożyczka preferencyjna z PFR udzielana do wysokości szacowanej szkody poniesionej przez przedsiębiorcę na skutek pandemii COVID-19, umarżanej do 75% kwoty pożyczki), otrzymując wsparcie w wysokości 58 724,9 tys. zł.

Wymienione wsparcie dotyczyło:

- 1) dwóch świadczeń: w wysokości 2 212,1 tys. zł (wobec wnioskowanej kwoty 2 215,2 tys. zł) oraz 3 797,8 tys. zł (w kwocie równej wnioskowanej) na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników objętych obniżonym wymiarem czasu pracy z art. 15g *ustawy COVID-19* i nieobniżonym wymiarem czasu pracy

¹⁰ Tzn. na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.). Dalej także: *ustawa COVID-19*.

z art. 15gg ustawy COVID-19, przyznanych przez Wojewódzki Urząd Pracy odpowiednio w kwietniu 2020 r. i lipcu 2020 r.¹¹;

- 2) pożyczki preferencyjnej w kwocie 52 715 tys. zł (tj. w kwocie o 23 285 tys. zł niższej od wnioskowanej kwoty 76 000 tys. zł) uzyskanej z Polskiego Funduszu Rozwoju SA w 2021 r.¹².

Ponadto, Spółka skorzystała z następujących form pomocy:

- 1) ośmiu gwarancji udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego o łącznej kwocie 196 000 tys. zł¹³ w ramach pomocy kryzysowej na zapewnienie płynności finansowej¹⁴ w 2020 r. i 2021 r.;
- 2) trzech przypadków odroczenia terminu płatności składek na ubezpieczenia społeczne przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w łącznej kwocie 7 293,4 tys. zł w 2020 r.¹⁵;
- 3) odroczenia terminu płatności zaległości podatkowej z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wraz z odsetkami w kwocie [...] ¹⁶ decyzją Prezesa Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2020 r.¹⁷.

EMPIK SA z ww. uzyskanego łącznego wsparcia w wysokości 262 168,4 tys. zł¹⁸ nie wykorzystał łącznie 175,4 tys. zł otrzymanej z WUP. Kwota ta została zwrócona podmiotowi udzielającemu pomocy¹⁹.

Kontrolą objęto wnioski EMPIK SA do PFR, dotyczący wsparcia w ramach *Programu PFR* (pożyczki preferencyjnej), a także wnioski dotyczące świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników oraz pokrycie należnych od pracodawcy składek na ubezpieczenie społeczne pracowników, przyznanego przez WUP – w łącznej kwocie 58 724,9 tys. zł.

¹¹ Pomoc kryzysowa udzielona na podstawie art. 15g ustawy COVID w kwocie 2 212,2 tys. zł oraz na podstawie art. 15gg ustawy COVID w kwocie 3 797,8 tys. zł. Z pierwszej kwoty wsparcia EMPIK SA zwrócił Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy 100,2 tys. zł, z drugiej – 75,1 tys. zł.

¹² Pomoc kryzysowa uzyskana na podstawie art. 21a ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1010 z zm.). Finansowanie preferencyjne w ramach Tarczy Finansowej PFR dla Dużych Firm służy pokryciu szkody powstałej na skutek zakłóceń w funkcjonowaniu gospodarki w związku z COVID-19. Finansowanie preferencyjne ma formę oprocentowanej i umarzalnej pożyczki preferencyjnej udzielanej na okres do czterech lat. Umorzenie jako finansowanie bezzwrotne ma na celu pokrycie maksymalnie do 75% faktycznej szkody poniesionej przez przedsiębiorstwo na skutek COVID-19. Wysokość umorzenia nie może również przekroczyć 75% kwoty udzielonej pożyczki.

¹³ Z powyższej kwoty udzielono gwarancji na 80 000 tys. zł w 2020 r. oraz 116 000 tys. zł w I połowie 2021 r. W 2020 r. EMPIK SA udzielono czterech gwarancji po 20 mln zł każda, zaś w I połowie 2021 r. udzielono kolejnych czterech gwarancji na kwotę: 48 mln zł, 8 mln zł, 32 mln zł oraz 28 mln zł.

¹⁴ Pomoc udzielona na podstawie art. 70 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.) oraz art. 15zzzd ustawy COVID-19.

¹⁵ Pomoc udzielona za podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z zm.). Pomoc uzyskano w kwotach: 2 611,1 tys. zł (odroczenie płatności składek za marzec 2020 r.), 2 340,5 tys. zł (dot. składek za kwiecień 2020 r.) oraz 2 341,8 tys. zł (dot. składek za maj 2020 r.).

¹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie stanowiącym tajemnicę skarbową.

¹⁷ Pomoc de minimis udzielona na podstawie art. 49 ust. 5c pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 ze zm.).

¹⁸ Niższa od wnioskowanej wartość udzielonej pomocy dotyczyła: 1) pożyczki preferencyjnej w kwocie o 23 285 tys. zł (niższej o 52 715 tys. zł zamiast 78 000 tys. zł), a także 2) świadczenia na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników w kwocie 3,1 tys. zł (niższej o 2 212,1 tys. zł zamiast 2 215,2 tys. zł).

¹⁹ Dotyczy świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dofinansowanie do wynagrodzenia pracowników w kwotach 2 212,2 tys. zł oraz 3 797,8 tys. zł. Z pierwszej kwoty wsparcia EMPIK SA zwrócił Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy 100,2 tys. zł, z drugiej – 75,1 tys. zł.

2. Wsparcie otrzymane w ramach Programu Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm

2.1 Prawdliwość danych we wniosku o pomoc złożonego przez EMPIK SA w ramach Programu

W dniu 9 czerwca 2020 r. PFR ogłosił możliwość składania wniosków o wsparcie w ramach rządowego programu „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm”²⁰.

W dniu 30 czerwca 2020 r. EMPIK SA, po zapoznaniu się ze wszystkimi dokumentami związanymi z Programem, a w szczególności z *Regulaminem Programu PRF ubiegania się o udział w programie rządowym „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm”*²¹, złożył wniosek (nr 20200630/48674), na podstawie którego rozpoczął się proces ubiegania się o udzielenie finansowania programowego w formie finansowania preferencyjnego²² w wysokości 76 mln zł w związku ze zwalczaniem skutków epidemii COVID-19 w Polsce.

W ww. wniosku, obok podstawowych informacji (opis działalności Spółki oraz Grupy EMPIK, struktura własnościowa, historia, skrócone dane finansowe Grupy, informacja o otrzymanej pomocy publicznej), przedstawiono negatywny wpływ COVID-19 na sytuację finansową przedsiębiorstwa, w tym na realizację przychodów oraz kapitał obrotowy.

Wpływ na realizację przychodów

We wniosku wskazano, że działalność Spółki od początku stanu zagrożenia epidemicznego podlega istotnym ograniczeniom, z których najbardziej dotkliwy był zakaz handlu detalicznego w dużych obiektach handlowych, zastąpiony w maju 2020 r. restrykcjami wynikającymi z zaostrzonych reżimów sanitarnych. Zaznaczono, że w I kwartale 2020 r. Spółka odnotowała skonsolidowaną stratę EBITDA na poziomie 22,5 mln zł i oczekiwała dalszych strat w II kwartale. Dane po otwarciu galerii handlowych wskazywały na spadek ruchu w sklepach stacjonarnych Grupy w maju 2020 r. o 60,5% procent w stosunku do porównywalnego okresu w 2019 r. Jednocześnie Spółka odnotowała znaczące wzrosty sprzedaży online (wzrost 14% w marcu 2020 r. i 37% w kwietniu 2020 r. – w stosunku do miesiąca poprzedniego). Według Spółki wzrosty te nie pozwalały na pokrycie strat związanych ze spadkiem ruchu w sklepach stacjonarnych ze względu na znacznie mniejszy udział kanału online niż sklepów stacjonarnych w łącznej sprzedaży, a także znacznie niższe marże w sprzedaży online. W czerwcu 2020 r. Spółka doznała znacznego ograniczenia działalności w związku z decyzjami administracyjnymi Powiatowej Inspekcji Sanitarno–Epidemiologicznej dotyczącymi objęcia kwarantanną znacznej części pracowników dostawcy obsługującego jedyny magazyn centralny spółki (w związku z potwierdzonymi przypadkami zakażenia COVID). Spółka oszacowała utraconą do 30 czerwca 2020 r. sprzedaż w kanale online wskutek tych ograniczeń na 10-15 mln zł. Z uwagi na trwające wówczas ograniczenia sanitarne oraz dużą niepewność co do dalszych obostrzeń, Spółka prognozowała, że Okres Szacowanej Szkody COVID (w rozumieniu Programu PFR) w jej przypadku zakończy się 31 sierpnia 2020 r.

²⁰ Program ten został przyjęty uchwałą nr 51/2020 Rady Ministrów z 27 kwietnia 2020 r., z późniejszymi zmianami, stanowiący załącznik do uchwały (niepublikowana).

²¹ W wersji obowiązującej w dniu składania wniosku.

²² W rozumieniu Regulaminu Programu.

Wpływ na kapitał obrotowy

W ww. wniosku EMPIK SA napisano również, że poprzez wstrzymanie sprzedaży detalicznej spowodowanej przez COVID-19, Spółka nie była w stanie spieniężać w tradycyjnym kanale swoich ówczesnych zapasów, które uległy „zablokowaniu” w sklepach. Jednocześnie Spółka musiała spłacać sezonowo wysokie zobowiązania handlowe wynikające w dużej mierze ze sprzedaży w grudniu 2019 r. oraz zwykłych zakupów w styczniu i lutym 2020 r. W celu utrzymania stabilności finansowej Spółka podjęła rozmowy z dostawcami w celu częściowego odroczenia o 2 do 8 tygodni wszystkich istotnych płatności. Na skutek tych zabiegów, wartość zapasów na koniec kwietnia 2020 r. wyniosła 349 mln zł i w porównaniu do lutego 2020 r. (375 mln zł) spadła, lecz w mniejszym stopniu niż wartość zobowiązań w tym samym okresie (367 mln zł w kwietniu, 457 mln zł w lutym). Przełożyło się to na spadek finansowania kapitałem obrotowym o 55 mln zł pomiędzy lutym a kwietniem 2020 r.

W oświadczeniach do ww. wniosku EMPIK SA zadeklarował spełnienie warunków udziału w *Programie PFR*. W szczególności złożył:

- 1) oświadczenie o statusie dużego przedsiębiorcy²³;
- 2) oświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- 3) oświadczenie o niezaleganiu z płatnością podatków i składek na ubezpieczenie społeczne na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- 4) oświadczenie o nieprowadzeniu działalności w niektórych obszarach, określonych w *Regulaminie Programu PFR*;
- 5) oświadczenie dotyczące braku pozostawania w stanie likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji;
- 6) oświadczenie o kwalifikowalności do *Programu PFR*, tj. spełnieniu co najmniej jednego z poniższych warunków do przyznania wsparcia:
 - odnotowaniu spadku obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w ujęciu wartościowym, o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu kalendarzowym po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca kalendarzowego lub analogicznego miesiąca kalendarzowego ubiegłego roku w związku z zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19;
 - utraceniu zdolności produkcji lub świadczenia usług albo odbioru produktów lub usług przez zamawiających w związku z brakiem dostępności komponentów lub zasobów w związku z COVID-19;
 - nieotrzymywaniu płatności z tytułu sprzedaży na skutek COVID-19 w kwocie przekraczającej 25% należności;
 - z powodu zakłóceń w funkcjonowaniu rynku finansowego nie ma dostępu do rynku kapitałowego lub limitów kredytowych w związku z nowymi kontraktami;
 - jest uczestnikiem Programów Sektorowych (w rozumieniu *Regulaminu Programu*).

²³ EMPIK SA jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 ze zm.) oraz spełnia kryteria dużego przedsiębiorstwa (w rozumieniu *Regulaminu Programu*, tj. takiego, (i) który zatrudnia więcej niż 249 pracowników (stan na 31 grudnia 2019 r.), z wyłączeniem właściciela, lub (ii) którego roczny obrót za 2019 r. przekracza 50 000 000 EUR oraz suma bilansowa w 2019 r. przekracza 43 000 000 EUR.

Przedstawione NIK dokumenty źródłowe oraz uzyskane informacje i wyjaśnienia potwierdziły, że Spółka spełniała wszystkie wskazane ww. warunki uczestnictwa w *Programie PFR*.²⁴

Wnioskodawca wykazał pogorszenie sytuacji finansowej na skutek COVID-19 na podstawie analizy obrotów w latach 2019-2020. W marcu 2020 r. przychody ze sprzedaży wyniosły 76 629,3 tys. zł i w porównaniu z miesiącem poprzednim, tj. lutym 2020 r. (119 903,8 tys. zł), były niższe o 36,1% (43 269,8 tys. zł). Przychody z marca 2020 r. były także niższe o 33,1% (37 991,3 tys. zł) w porównaniu do analogicznego miesiąca poprzedniego roku, tj. marca 2019 r. (114 625,4 tys. zł). Ponadto w kwietniu 2020 r. przychody ze sprzedaży wyniosły 63 815,1 tys. zł i w porównaniu do analogicznego miesiąca poprzedniego roku (tj. kwietnia 2019 r.) spadły o 45,5% (53 305,7 tys. zł).

Zgodnie z powyższymi informacjami należy stwierdzić, że spełniona została przesłanka, że Wnioskodawca odnotowywał spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) w ujęciu wartościowym o co najmniej 25% w dowolnym miesiącu kalendarzowym po 1 lutego 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca kalendarzowego lub analogicznego miesiąca kalendarzowego ubiegłego roku w związku zakłóceniami w funkcjonowaniu gospodarki na skutek COVID-19.

(akta kontroli str. 46, 56, 76-81, 143-144)

2.2 Realizacja przez EMPIK SA zobowiązań wynikających z umowy pożyczki preferencyjnej

W dniu 31 marca 2021 r. pomiędzy EMPIK SA (jako „Pożyczkobiorcą”) a Polskim Funduszem Rozwoju SA (jako „Pożyczkodawcą”) została zawarta umowa pożyczki preferencyjnej nr TFDP/02/000959 na kwotę 52 714 987,77 zł²⁵ w ramach *Programu PFR*. Umowa ta została zmieniona aneksem z dnia 22 września 2021 r.²⁶ Zasadnicza zmiana polegała na obniżeniu marży, z mocą od 1 lipca 2021 r., o 0,5 punktu procentowego do poziomu odpowiednio: 0,75% w pierwszym roku od daty zawarcia Umowy Pożyczki, 1,25% – w drugim i trzecim roku, 2,25% – w czwartym, piątym i szóstym roku. Niniejsza zmiana była inicjatywą PFR i wynikała ze zmiany *Regulaminu Programu PFR*, stanowiąc czynność dopasowującą warunki pożyczki do nowych warunków programowych.

Przed podpisaniem Umowy Pożyczki Spółka zadeklarowała, że oświadczenia złożone z wnioskiem pozostawały prawdziwe na datę zawarcia Umowy Pożyczki, tj. 31 marca 2021 r., a także przedstawił Pożyczkodawcy zaświadczenie o niezaleganiu w podatkach.

²⁴ PFR powierzył kancelarii (Wylączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233)) potwierdzenie spełnienia przez EMPIK SA (Wnioskodawca) wybranych warunków uczestnictwa w realizowanym przez PFR *Programie PFR*, określonych w Regulaminie *Programu PFR* oraz w decyzjach Komisji Europejskiej zatwierdzających ten program, a także potwierdzenie zgodności postanowień umowy, na podstawie której PFR miał udzielić finansowania z warunkami przyznawania pomocy publicznej zatwierdzonymi decyzjami Komisji Europejskiej. Doradca Transakcyjny w swoim memorandum z 11 grudnia 2020 r. potwierdził, że z dokumentów źródłowych oraz uzyskanych informacji wynikało, że Spółka spełniała warunki uczestnictwa w *Programie PFR*.

²⁵ Dalej też: pożyczka.

²⁶ Zmiany wprowadzone aneksem dotyczyły sekcji Oprocentowanie w Załączniku 6 (Parametry Pożyczki) Umowy Pożyczki w ten sposób, by odzwierciedlała ona nową marżę określoną tym Aneksem.

Doradca prawny²⁷, działający na rzecz PFR w procesie przygotowania i negocjacji Dokumentów Finansowania Programowego²⁸, po dokonaniu analizy tych dokumentów, w swojej opinii z dnia 19 kwietnia 2021 r. stwierdził, że:

- doszło do spełnienia wszystkich Warunków Zawieszających, określonych w załączniku nr 1 do Umowy Pożyczki²⁹, do wypłaty środków w ramach Finansowania Programowego;
- PFR ma obowiązek wypłacenia środków zgodnie z dokumentacją finansowania programowego.

W dniu 20 kwietnia 2021 r. EMPIK SA złożył wniosek o jednorazową wypłatę pożyczki w kwocie 52 714 987,77 zł z proponowaną datą 28 kwietnia 2021 r.

Na dzień złożenia wniosku o wypłatę EMPIK SA potwierdził, że złożone oświadczenia w Umowie Pożyczki są w pełni aktualne i prawdziwe w każdym istotnym aspekcie oraz, że nie trwa ani nie wystąpi na skutek wypłaty Pożyczki zgodnie z niniejszym wnioskiem o wypłatę żadne naruszenie, o którym mowa w Umowie Pożyczki.

W dniu 22 kwietnia 2021 r. na rachunek bankowy EMPIK SA wpłynęła cała wnioskowana kwota pożyczki, tj. 52 714 987,77 zł.

W okresie 28 kwietnia – 9 czerwca 2021 r. z otrzymanej pożyczki w EMPIK SA dokonano wydatków na:

- płatności wynagrodzeń wobec pracowników Pożyczkobiorcy – łącznie w kwocie 15 768 524,10 zł;³⁰
- podatki i pochodne od wynagrodzeń³¹ – [...] ³² zł;
- płatności wobec kontrahentów oraz przedstawicieli handlowych³³ – łącznie 19 882 291,63 zł;
- płatności na rzecz dostawcy [...] ³⁴ – 9 995 184,99 zł;
- opłaty i prowizje bankowe od ww. wydatków – 155,00 zł.

²⁷ Kancelaria (Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233)).

²⁸ W rozumieniu Regulaminu Programu.

²⁹ Dokumenty dotyczące Spółki i Wierzycieli Podporządkowanych, Dokumenty Finansowania Programowego (w tym: Umowa Podporządkowania, Oświadczenie o Poddaniu się Egzekucji, Umowa Zastawów na Zbiorach Rzeczy i Praw Spółki, Umowa Zastawu na Zbiorze Rzeczy i Praw Empik Foto sp. z o.o., Umowa Zastawów na Rachunkach Bankowych "Platon" sp. z o.o., Pełnomocnictwa do rachunków bankowych "Platon" sp. z o.o., Pełnomocnictwo do ustanowienia zastawów na nowych rachunkach bankowych "Platon" sp. z o.o., Oświadczenie Spółki o przelewie praw z umowy ubezpieczenia Zbiorów Rzeczy i Praw Spółki, Zawiadomienie Spółki o przelewie praw z umowy ubezpieczenia Zbiorów Rzeczy i Praw Spółki, Oświadczenie Empik Foto sp. z o.o. o przelewie praw z umowy ubezpieczenia Zbioru Rzeczy i Praw Empik Foto sp. z o.o. Zawiadomienie Empik Foto sp. z o.o. o przelewie praw z umowy ubezpieczenia Zbioru Rzeczy i Praw Empik Foto sp. z o.o.), Opinie Prawne, Inne dokumenty i dowody (w tym Zgody wierzycieli finansowych, Dodatkowe finansowanie, Kopie wniosków o wpis zastawów rejestrowych do rejestru zastawów).

³⁰ Dotyczyło 1 153 osoby w kwietniu, 1 277 osób w maju, 1 337 osób w czerwcu oraz 421 osób w lipcu 2021 r.

³¹ W tym: PIT-8, PIT4, CIT-10Z za kwiecień 2021 r., PFRON za kwiecień i maj 2021 r., składki na ubezpieczenie społeczne za kwiecień i maj 2021 r., wpłaty na Pracowniczy Program Kapitałowy za kwiecień i maj 2021 r.

³² Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) oraz art. 293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie stanowiącym tajemnicę skarbową.

³³ W tym płatności do 231 partnerów handlowych oraz 77 kontrahentów w maju 2021 r., a także 231 partnerów handlowych oraz 111 kontrahentów w czerwcu 2021 r. Według informacji EMPIK SA płatności dotyczyły osób spełniających łącznie poniższe kryteria (określone w pkt. 3.1.1 Umowy Pożyczki): są zatrudnione przez Pożyczkobiorcę na podstawie umów cywilnoprawnych; są związane z Pożyczkobiorcą umową przewidującą stałą współpracę; oraz Pożyczkobiorca jest dla tych osób głównym kontrahentem.

³⁴ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233).

Szczegółową kontrolą objęto po pięć wydatków związanych z wynagrodzeniami pracowników zatrudnionych na umowę o pracę w kwietniu, maju i czerwcu 2021 r. (w łącznej kwocie 188,1 tys. zł), a także wydatki na rzecz pięciu przedstawicieli (partnerów) handlowych w maju i czerwcu 2021 r. (w łącznej kwocie 347,1 tys. zł).³⁵ Na podstawie przedstawionych dokumentów (listy płac za kwiecień, maj i czerwiec 2021 r., zestawienie płatności dokonanych z pożyczki według wyciągów bankowych, wybrane umowy o pracę pracowników oraz umowy o współpracy z partnerami handlowymi) stwierdzono, że płatności zostały poniesione zgodnie z umowami i w ustalonych terminach. Charakter ww. wydatków wskazuje, że Pożyczka została wykorzystana na cel zgodny z pkt 3.1 Umowy Pożyczki.

W Dodatkowych zobowiązaniach (punkt 11.26 Umowy Pożyczki) EMPIK SA zobowiązał się, że dołoży wszelkich starań, by utrzymać średnie zatrudnienie³⁶ pracowników w przeliczeniu na pełne etaty w okresie od pierwszego dnia miesiąca, w którym została zawarta Umowa Pożyczki, tj. marca 2021 r., do 30 czerwca 2021 r. liczonego w stosunku do stanu na 30 września 2020 r.

Według danych EMPIK SA średnie zatrudnienie³⁷ w ww. okresie (tj. marzec-czerwiec 2021 r.) wyniosło 1 346 i było o 35 osób, tj. 2,7% wyższe od stanu na koniec września 2020 r. (1 311)³⁸.

(akta kontroli str. 46-50, 56, 60, 76-87, 143-192)

2.3 Rozliczenie środków pomocowych przyznanych w ramach umowy pożyczki preferencyjnej

Zgodnie z punktem 13.1 oraz 13.2 Umowy Pożyczki, Spółka miała prawo do złożenia wniosku o umorzenie pożyczki wraz ze szczegółowym wyliczeniem Faktycznej Szkody COVID („Wyliczenie Faktycznej Szkody COVID”) w terminie do 30 kwietnia 2021 r. Wraz z Wyliczeniem Faktycznej Szkody COVID Zarząd Spółki powinien złożyć pisemne oświadczenie o prawdziwości Wyliczenia Faktycznej Szkody COVID, rzetelności danych będących podstawą dokonania Wyliczenia Faktycznej Szkody COVID oraz braku stosowania praktyk skutkujących zawyżeniem Faktycznej Szkody COVID.

Zgodnie z pkt. 13.4 Umowy Pożyczki Pożyczkobiorca mógł ubiegać się o Umorzenie Pożyczki wyłącznie w sytuacji, w której wykazał on stratę z działalności operacyjnej (tj. ujemny skumulowany wynik EBITDA) w maksymalnym Okresie Szkody COVID, tj. od 1 marca 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.

W dniu 30 kwietnia 2021 r., tj. w terminie określonym w Umowie Pożyczki, Spółka złożyła do PFR wnioski o umorzenie pożyczki preferencyjnej. We wniosku oświadczone, że:

³⁵ Łącznie skontrolowane wydatki stanowiły 1,75% środków z pożyczki preferencyjnej.

³⁶ Na potrzeby tego Punktu 11.26 przez „Pracownika” rozumiano osobę fizyczną: a) która zgodnie z przepisami polskiego prawa pozostaje z pracodawcą w stosunku pracy oraz została zgłoszona przez pracodawcę do ubezpieczenia społecznego na dzień ustalania stanu zatrudnienia Pożyczkobiorcy na potrzeby Programu, z zastrzeżeniem, że stan zatrudnienia określa się w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy; oraz b) współpracującą z Pożyczkobiorcą, niezależnie od formy prawnej (w szczególności na podstawie umów cywilnoprawnych - umowy zlecenia lub umowy o dzieło), która była zgłoszona przez Pożyczkobiorcę do ubezpieczenia społecznego, na dzień ustalania stanu zatrudnienia na potrzeby Programu.

³⁷ Osoby zatrudnione na umowę o pracę, a także umowy cywilnoprawne.

³⁸ Z tego na umowę o pracę zatrudnionych było: 1 184 – w marcu, 1 165 – w kwietniu, 1 158 – w maju, 1 171 – w czerwcu 2021 r., a także 1 220 osób we wrześniu 2020 r. Ponadto na umowy cywilnoprawne zatrudnionych było odpowiednio: 162 (marzec 2021 r.), 128 (kwiecień 2021 r.), 203 (maj 2021 r.) oraz 212 (czerwiec 2021 r.) osób (w porównaniu ze 176 osobami we wrześniu 2020 r.).

- 1) dokonane Wyliczenie Faktycznej Szkody COVID³⁹ wykazuje poniesienie Faktycznej Szkody COVID w kwocie 43 462 242 zł;
- 2) Spółka potwierdza prawdziwość Wyliczenia Faktycznej Szkody COVID, rzetelność danych będących podstawą dokonania Wyliczenia Faktycznej Szkody COVID oraz niestosowanie praktyk skutkujących zawyżeniem Faktycznej Szkody COVID;
- 3) Spółka zanotowała stratę z działalności operacyjnej (tj. ujemny skumulowany wynik EBITDA) w maksymalnym Okresie Szkody COVID, tj. od 1 marca 2020 r. do 31 sierpnia 2020 r.⁴⁰, a w konsekwencji spełnia warunek dla ubiegania się o Umorzenie Pożyczki;
- 4) Spółka działa zgodnie z Reżimem Pomocy Publicznej, w tym potwierdza, że działa zgodnie z zasadami kumulacji pomocy publicznej oraz potwierdza, że Umorzenie Pożyczki stanowiącej pomoc publiczną nie spowoduje przekroczenia przez Pożyczkobiorcę kwot dopuszczalnej pomocy publicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa polskiego lub Unii Europejskiej określonych dla finansowania preferencyjnego w decyzji Komisji Europejskiej z 29 maja 2020 r. w sprawie SA.57054 (2020/N);
- 5) Spółka nie naruszyła, w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, ograniczeń, nakazów i zakazów ustanowionych w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 46a i art. 46b pkt 1–6 i 8–12 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁴¹;
- 6) Spółka nie zalega z płatnościami podatków i składek na ubezpieczenie społeczne;
- 7) nie wystąpił Przypadek Naruszenia, zgodnie z Umową Pożyczki;
- 8) Spółka nie jest w likwidacji, upadłości lub restrukturyzacji na podstawie prawa polskiego i nie podjęła działań zmierzających do złożenia wniosku o otwarcie takiego postępowania restrukturyzacyjnego (w oparciu o Prawo Restrukturyzacyjne, Prawo Upadłościowe, Kodeks Spółek Handlowych).

Spółka przyjęła także do wiadomości, że kwota Umorzenia Pożyczki jest dyskrecjonalną decyzją PFR, uzależnioną od satysfakcjonującego PFR spełnienia przez pożyczkobiorcę warunków Umorzenia Pożyczki wskazanych w Umowie Pożyczki.

W związku z ww. wnioskiem o umorzenie Pożyczki, w dniu 22 września 2021 r. PFR uznając po dokonanej analizie, że EMPIK SA spełniał kryteria umorzenia części pomocy, oświadczył że:

- 1) działając na podstawie art. 508 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny*⁴², częściowo umarza Pożyczkę w kwocie 33 283 705,97 zł („Umorzenie Pożyczki”);
- 2) Umorzenie Pożyczki następuje ze skutkiem od dnia 24 września 2021 r.

³⁹ Faktyczna Szkada COVID oznacza stratę z działalności operacyjnej (tj. ujemny skumulowany wynik EBITDA) Beneficjenta obliczoną z uwzględnieniem rzeczywistych wyników finansowych, w tym poziomu EBITDA osiągniętych przez Pożyczkobiorcę w Okresie Szkody COVID.

⁴⁰ W wysokości Faktycznej Szkody COVID w kwocie 43,5 mln zł (wobec zysku z działalności operacyjnej, tj. dodatniego skumulowanego wyniku EBITDA w kwocie 22,9 mln zł w tym samym okresie roku poprzedzającego, tj. od 1 marca do 31 sierpnia 2019 r.

⁴¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2069 ze zm.

⁴² O treści: „Zobowiązanie wygasa, gdy wierzyciel zwalnia dłużnika z długu, a dłużnik zwolnienie przyjmuje.” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 ze zm).

Jednocześnie PFR przekazał Spółce oświadczenie o umorzeniu części Pożyczki, stanowiące oświadczenie o zwolnieniu z długu („Oświadczeniu o Umorzeniu”), które tego samego dnia zostało podpisane przez EMPIK SA. W imieniu EMPIK SA oświadczone, że przyjęto zwolnienie z długu na warunkach określonych w Oświadczeniu o Umorzeniu, w szczególności umorzenie Pożyczki w kwocie 33 283 705,97 zł oraz, że nastąpi ono ze skutkiem na dzień 24 września 2021 r.

W dniu 29 października 2021 r. EMPIK SA dokonał całkowitej spłaty Pożyczki łącznie z odsetkami, przelewając na rachunek PFR kwotę 19 442 860,71 zł, z czego kwota 19 431 281,80 zł stanowiła spłatę kapitału, zaś 11 578,91 zł – spłatę odsetek za okres od 1 października 2021 r.⁴³

W swoim piśmie z 9 listopada 2021 r. w imieniu PFR oświadczone, że w dniu 29 października 2021 r. wygasła wierzytelność PFR wobec EMPIK SA wynikająca z Umowy Pożyczki.

(akta kontroli str. 46, 71-75, 80-99, 144-192)

3. Wsparcie otrzymane z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie na ochronę miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników objętych obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie wystąpienia COVID-19 (art. 15g ustawy COVID-19)

3.1 Prawdliwość danych we wniosku o pomoc złożonego przez EMPIK SA do WUP (art. 15g ustawy COVID-19)

W dniu 3 kwietnia 2020 r. EMPIK SA złożył drogą elektroniczną (za pomocą portalu praca.gov.pl) wniosek⁴⁴ o przyznanie z FGŚP środków na wypłatę od 3 kwietnia 2020 r.⁴⁵ świadczeń z tytułu obniżonego czasu pracy⁴⁶, dla 484 pracowników, przysługujących przez okres trzech miesięcy, z przeznaczeniem na:

- a) dofinansowanie wynagrodzenia pracowników w kwocie 1 890 280,65 zł;
- b) pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy od kwoty dofinansowania do wynagrodzeń w kwocie 324 938,49 zł.

Wnioskowana łączna kwota wsparcia wynosiła 2 215 219,14 zł.

W ww. wniosku EMPIK SA złożył oświadczenia, że:

- a) jest przedsiębiorcą⁴⁷, u którego wprowadzono przestój ekonomiczny lub obniżony wymiar czasu pracy, w związku ze spadkiem obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, rozumianych jako sprzedaż towarów lub usług, liczony w ujęciu wartościowym;

⁴³ Wcześniej EMPIK SA spłacił do Pożyczkodawcy (PFR): odsetki za okres od otrzymania pożyczki do 30 czerwca 2021 r. w wysokości 124 566,24 zł (liczone według marży 1,25% od całej kwoty pożyczki), odsetki za okres od lipca do 24 września 2021 r. w wysokości 93 153,88 zł (od całej kwoty pożyczki, liczone według marży 0,75%, obowiązującej od 1 lipca 2021 r. zgodnie z aneksem do Umowy Pożyczki), a także odsetki za okres od 25 września do 30 września 2021 r. w wysokości 93 153,88 zł (od nieumorzonej kwoty pożyczki, liczone według obniżonej marży 0,75%).

⁴⁴ Nr wniosku: 14000/CV-19/10151603. Numer wniosku jest tożsamy z numerem umowy z WUP. Lista osób we wniosku została 23 kwietnia 2020 r. skorygowana do 483 (została usunięta jedna osoba, która była na urlopie wychowawczym).

⁴⁵ Termin ten przypadł zatem po wejściu w życie *ustawy COVID-19*, a także po dniu wprowadzenia przestoju ekonomicznego na podstawie zawartego porozumienia.

⁴⁶ O którym mowa w art. 15g ust. 1 *ustawy o COVID-19*.

⁴⁷ W rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 *ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców*.

- b) w okresie jednego miesiąca liczonego od dnia 1 marca 2020 r. spadły obroty gospodarcze nie mniej niż o 25%⁴⁸;
- c) nie zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości⁴⁹;
- d) nie zalega z uregulowaniem zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r.;
- e) wniosek nie obejmuje pracowników, którzy w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia Wniosku uzyskali wynagrodzenie wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- f) nie ubiega się i nie będzie ubiegał się o pomoc w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłaty na rzecz ochrony miejsc pracy;
- g) nie zamierza skorzystać ze zwolnień w opłacaniu składek na ZUS, o których mowa w *ustawie COVID-19*⁵⁰;
- h) odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzeń pracowników ujętych w wykazie pracowników dołączonym do wniosku.

Do wniosku w formie elektronicznej dołączono m.in. następujące dokumenty:

- a) kopię porozumienia z 2 kwietnia 2020 r., z określonymi warunkami i trybem wykonywania pracy w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy⁵¹;
- b) umowę o wypłatę świadczeń na rzecz ochrony miejsc pracy ze środków FGŚP⁵²;
- c) wykaz pracowników uprawnionych do świadczeń wypłacanych z FGŚP⁵³.

Dane i oświadczenia zawarte we wniosku były zgodne ze stanem faktycznym, a EMPIK SA spełniał warunki otrzymania z FGŚP dofinansowania wynagrodzeń pracowników z tytułu obniżonego wymiaru czasu pracy.

Szczegółowe badanie NIK dotyczące wynagrodzeń⁵⁴ wybranych 50 pracowników, wymienionych we wniosku do WUP⁵⁵ wykazało, że:

- zgodnie z ww. porozumieniem byli oni objęci obniżonym czasem pracy (do 0,8 względnie 0,6 etatu);
- wynagrodzenie uzyskane przez nich w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek (marzec 2020 r.), było niższe niż 300%

⁴⁸ Zgodnie z art. 15g ust. 9 pkt 2 ustawy.

⁴⁹ O których mowa w art. 11 lub art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - *Prawo upadłościowe* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1228 ze zm.).

⁵⁰ Dotyczy okresu, w którym EMPIK SA wniósł o przyznanie dofinansowania na ochronę miejsc pracy z FGŚP. Spółka nie korzystała ze zwolnień w opłacaniu składek na ZUS, o których mowa w art. 15 *gg ustawy COVID-19*. Spółka korzystała natomiast z odroczenia terminu płatności składek ZUS za kwiecień 2020 r. (płatność 2 340,5 tys. zł odroczone do 17 sierpnia 2020 r.), za maj 2020 r. (płatność 2 341,8 tys. zł odroczone do 15 września 2020 r.).

⁵¹ Zgodnie z określonymi warunkami i trybem wykonywania pracy w okresie obniżonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w art. 15g ust. 11 *ustawy o COVID-19*. Nazwy dołączonych plików: porozumienie_z_przedstawicielami_02_04_2.pdf, porozumienie_z_przedstawicielami_02__001.pdf.

⁵² Nazwa dołączonego pliku: umowa_fgsp.pdf.

⁵³ Nazwa dołączonego pliku: WNIOSEK_O_DOFINANSOWANIE_WYKAZ_OSOB_03_.xlsx. Pierwotnie wykaz zawierał 483 pracowników, po korekcie 23 kwietnia 2020 r. – 484 pracowników.

⁵⁴ Badano karty wynagrodzeń za okres marzec-lipiec 2020 r.

⁵⁵ Kontrolowana próba objęła 10,3% pracowników objętych obniżonym wymiarem czasu pracy, uprawnionych do świadczeń wypłacanych z FGŚP.

przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (tj. IV kwartale 2019 r.)⁵⁶;

- wysokość ich wynagrodzenia brutto z poprzedniego miesiąca była wyższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia⁵⁷.

W celu udokumentowania spełniania warunku spadku obrotów gospodarczych⁵⁸, na potrzeby ww. wniosku EMPIK SA przedstawił wyliczenia dotyczące spadku obrotów gospodarczych o 36%, liczonych od 1 marca do 31 marca 2020 r. (76 629 338,56 zł) w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego (tj. od 1 lutego do 28 lutego 2020 r. w wysokości 119 903 793,42 zł).

(akta kontroli str. 101-138)

3.2 Realizacja przez EMPIK SA zobowiązań wynikających z Umowy z WUP (art. 15g ustawy COVID-19)

Wypłata świadczeń przez WUP na podstawie wniosku z 3 kwietnia 2020 r. (oraz umowy⁵⁹ zawartej między dyrektorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy a EMPIK SA) nastąpiła w trzech równych transzach miesięcznych po 737 382,14 zł (wpływ środków nastąpił odpowiednio: 30 kwietnia, 4 czerwca oraz 30 czerwca 2020 r.). Łączna kwota wypłaconych przez WUP świadczeń wyniosła 2 212 146,42 zł.

W okresie 3 kwietnia – 3 lipca 2020 r. EMPIK SA wykorzystał ww. świadczenie w związku z obniżeniem wymiaru czasu pracy w kwocie 2 111 912,74 zł (tj. 95,5% otrzymanej kwoty), z tego:

- 1) 1 805 889,54 zł, co stanowiło 95,7% otrzymanej kwoty, na dofinansowanie wynagrodzeń 483 pracowników objętych obniżonym wymiarem czasu pracy;
- 2) 306 023,20 zł, co stanowiło 94,3% otrzymanej kwoty, na dofinansowanie składek na ubezpieczenie dotyczące ww. pracowników, odprowadzane przez pracodawcę.

Świadczenia otrzymane z WUP Spółka wypłaciła pracownikom zgodnie z art. 15g ust. 16 *ustawy COVID-19*⁶⁰. Wynagrodzenia 483 pracowników EMPIK SA, a także składki na ubezpieczenia, były dofinansowywane ze środków FGŚP przez trzy miesiące.

Kwoty dofinansowania mieściły się w warunkach wsparcia określonych w art. 15g ust. 10 *ustawy COVID-19*, tj. nie przekraczały połowy tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie

⁵⁶ Ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku (art. 15gg ust. 5 *ustawy COVID-19*). W IV kwartale 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 5 198,58 zł.

⁵⁷ W 2020 r. przy wysokości płacy minimalnej na poziomie 2 600 zł brutto wysokość minimalnego wynagrodzenia netto wynosiła 1 920,62 zł.

⁵⁸ Tj. spadku obrotów gospodarczych nie mniej niż o 25%, obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie świadczeń, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego (art. 15g ust. 9 ust. 2 *ustawy COVID-19*). Zgodnie z ww. ustawą za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

⁵⁹ Data zawarcia umowy nie została w niej wskazana. Zgodnie z § 9 tej umowy obowiązywała ona od dnia przekazania przedsiębiorcy pierwszej transzy środków, tj. 30 kwietnia 2020 r.

⁶⁰ Tj. po potrąceniu składek na ubezpieczenia społeczne finansowanych ze środków ubezpieczonego, składek na ubezpieczenie zdrowotne, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych.

przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku⁶¹.

W uzyskanych z EMPIK SA wyjaśnieniach⁶² wynika ponadto, że:

- w okresie objętym dotacją Spółka nie wypowiedziała umów z przyczyn niezależnych od pracowników, co było zgodne z art. 15g ust. 17 *ustawy COVID-19*⁶³;
- nie zdarzały się sytuacje, aby pracownicy ujęci we wniosku z 2020 r. o świadczenie z art. 15g *ustawy COVID-19* byli objęci świadczeniem przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

(akta kontroli str. 101-138)

3.3 Prawdliwość rozliczenia środków pomocowych przyznanych przez WUP (art. 15g *ustawy COVID-19*)

Rozliczenie przez EMPIK SA środków pomocowych otrzymanych z WUP nastąpiło 30 lipca 2020 r., czyli zgodnie z umową, gdyż Beneficjent zobowiązany był do rozliczenia środków w terminie do 30 dni od zakończenia okresu wsparcia, tj. do 30 lipca 2020 r.

W ww. rozliczeniu EMPIK SA wykazano, że z przyznanych środków na ochronę miejsc pracy w związku z obniżonym wymiarem czasu pracy wykorzystano 2 111 912,74 zł (tj. 95,5% otrzymanej kwoty 2 212 146,42 zł); w tym:

- łączna wartość dofinansowanych wynagrodzeń 483 pracowników objętych obniżonym wymiarem czasu pracy wyniosła 1 805 889,54 zł (tj. 95,7% otrzymanej kwoty 1 887 658,65 zł);
- łączna wartość dofinansowanych składek na ubezpieczenie ww. pracowników, odprowadzanych przez pracodawcę wyniosła 306 023,20 zł (tj. 94,2% otrzymanej kwoty 324 938,49 zł).

Stosownie do art. 19 *ustawy COVID-19*, Spółka złożyła do WUP dokumenty potwierdzające prawidłowość wykorzystania świadczeń i środków z FGŚP zgodnie z przeznaczeniem, a także dokumenty potwierdzające zatrudnienie pracowników, na których otrzymano świadczenie, przez okres wskazany we wniosku.⁶⁴

Do rozliczenia świadczenia na wynagrodzenia uwzględniono kwotę brutto wynagrodzenia za dany miesiąc pomniejszoną o wynagrodzenie chorobowe oraz zasiłki (chorobowy, opiekuńczy), premie uznaniowe, a także wynagrodzenie pracownika za dni, w których obniżony wymiar czasu pracy przestał obowiązywać.

⁶¹ 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (tj. IV kwartału 2019 r.) wynosiło 2 079,43 zł.

⁶² Wyjaśnienia Dyrektora ds. Korporacyjnych EMPIK SA przesłane drogą mailową z dnia 13 stycznia 2022 r.

⁶³ Art. 15g ust. 17 stanowi, że do wypłaty i rozliczenia świadczeń wypłacanych ze środków FGŚP stosuje się m.in. art. 13 pkt 1 ustawy z 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 669), przewidujący zakaz wypowiedzenia umowy o pracę z przyczyn niedotyczących pracownika w okresie za jaki przedsiębiorca otrzymał dofinansowanie na podstawie umowy o wypłatę świadczeń z FGŚP.

⁶⁴ W szczególności w rozliczeniu do WUP zostały przekazane (w formie elektronicznej): wyciąg bankowy obejmujący przelewy wynagrodzeń pracowników, wykaz pracowników z kalkulacją wynagrodzeń, potwierdzenie przelewu zaliczek na podatek dochodowy za każdy miesiąc, w którym została przyznana pomoc, potwierdzenie przelewów potwierdzające odprowadzenie składek do ZUS za każdy miesiąc, w którym została przyznana pomoc (potwierdzenie zapłaty składek ZIS za czerwiec, umowy o odroczenie składek ZUS (kwiecień, maj 2020 r.).

Kontrola NIK, dotycząca 50 wybranych pracowników, których wynagrodzenie⁶⁵ objęte było dofinansowaniem za miesiące kwiecień, maj oraz czerwiec 2020 r., wykazała że:

- pracownicy byli ujęci we wniosku do WUP,
- pracownicy byli objęci świadczeniem przez okres trzech miesięcy,
- w okresie objętym świadczeniem byli oni pracownikami Spółki,
- wysokość wypłaconego wynagrodzenia była zgodna z kartą wynagrodzenia.

Po dokonaniu określenia wysokości kwoty do zwrotu w dniu 30 lipca 2020 r. Spółka dokonała przelewu na konto WUP w wysokości 100 233,68 zł. Na powyższą kwotę składała się suma niewykorzystanych środków na wynagrodzenia (81 769,11 zł) oraz składki na ubezpieczenie (18 464,57 zł).

Z wyjaśnień Spółki⁶⁶ wynika, że niewykorzystanie środków w kwocie 100 233,68 zł wynikało z rozwiązania umów o pracę z przyczyn nieleżących po stronie pracodawcy oraz absencji pracowników. Do czasu zakończenia kontroli, tj. do dnia 11 lutego 2022 r. Spółka nie otrzymała pisemnej informacji o przeprowadzeniu przez WUP wstępnej weryfikacji wniosku.⁶⁷

(akta kontroli str. 101-138)

4. Wsparcie otrzymane z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie na ochronę miejsc pracy ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych na dofinansowanie wynagrodzenia pracowników nieobjętych obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie wystąpienia COVID-19 (art. 15gg ustawy COVID-19)

4.1 Wniosek o pomoc na podstawie art. 15gg ustawy COVID-19

W dniu 3 lipca 2020 r. EMPIK SA złożył drogą elektroniczną (za pomocą portalu praca.gov.pl) wniosek⁶⁸ o przyznanie z FGŚP środków na wypłatę od 1 lipca 2020 r. świadczeń dla 566 pracowników, przysługujących przez okres trzech miesięcy, z przeznaczeniem na:

- a) dofinansowanie wynagrodzenia pracowników w kwocie 3 240 717,30 zł;
- b) pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne należnych od pracodawcy od kwoty dofinansowania do wynagrodzeń w kwocie 557 077,59 zł.

Wnioskowana łączna kwota wsparcia wynosiła 3 797 794,89 zł.

W ww. wniosku EMPIK SA złożył stosowne oświadczenia, w szczególności że:

- a) jest przedsiębiorcą, u którego nastąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19 – w okresie jednego miesiąca liczonego od dnia: 1 marca 2020 r. spadły obroty gospodarcze nie mniej niż o 25%;
- b) nie zachodzą przesłanki do ogłoszenia upadłości;

⁶⁵ Badania dokonano na podstawie kart wynagrodzeń oraz przelewów wynagrodzeń.

⁶⁶ Wyjaśnienia EMPIK SA przekazane przed Dyrektora ds. Korporacyjnych drogą mailową w dniu 31 stycznia 2022 r.

⁶⁷ Z ustaleń NIK w kontroli w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Warszawie wynika, iż wniosek ten ma status wniosku do rozpatrzenia (pismo WUP ZKW.0910.18.2021.AP z dnia 3 lutego 2022 r.). Końcowa weryfikacja dokumentacji wraz z ostatecznym zatwierdzeniem rozliczenia, o której mowa w art. 17b pkt 2) ustawy COVID-19 może zostać dokonana w okresie 3 lat od dnia upływu terminu do złożenia rozliczenia i dokumentacji potwierdzającej dane zawarte w rozliczeniu, wynikającego z umowy zawartej przez uprawniony podmiot z dyrektorem wojewódzkiego urzędu pracy. Nie była również przeprowadzana kontrola, o której mowa w art. 22 ustawy COVID-19.

⁶⁸ Nr wniosku: 14000/CV-19/14454283.

- c) nie zalega z uregulowaniem zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, FGŚP, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r.;
- d) wniosek nie obejmuje pracowników, którzy w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia Wniosku uzyskali wynagrodzenie wyższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku;
- e) nie ubiega się i nie będzie ubiegał się o pomoc w odniesieniu do tych samych pracowników w zakresie takich samych tytułów wypłaty na rzecz ochrony miejsc pracy;
- f) nie zamierza skorzystać ze zwolnień w opłacaniu składek na ZUS, o których mowa w *ustawie COVID-19*;
- g) odprowadzał składki na ubezpieczenie społeczne od wynagrodzeń pracowników ujętych w wykazie pracowników dołączonym do wniosku;
- h) zobowiązuje się dostarczyć na żądanie uprawnionych organów kopię wykazu pracowników objętych dofinansowaniem sporządzonego na dzień złożenia wniosku;
- i) przeznaczy wnioskowaną kwotę na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem.

Do ww. wniosku w formie elektronicznej dołączono m.in. listę pracowników objętych wnioskiem⁶⁹ choć wnioskodawca już nie musiał wraz z wnioskiem przesyłać do właściwego organu tabeli excel, zawierającej dane pracowników wraz z wysokością ich wynagrodzeń.

Dane i oświadczenia zawarte we wniosku były zgodne ze stanem faktycznym, a EMPIK SA spełniał warunki otrzymania wsparcia z środków FGŚP na wypłatę ww. świadczeń.

Szczegółowe badanie NIK, dotyczące wynagrodzeń⁷⁰ wybranych 50 pracowników, znajdujących się w ww. wniosku do WUP⁷¹, wykazało że:

- pracownicy nie byli objęci przestojem ani obniżonym czasem pracy;
- pracownicy nie byli objęci wcześniejszym świadczeniem z FGŚP w zakresie takich samych tytułów wypłaty na rzecz ochrony miejsc pracy;
- wynagrodzenie uzyskane przez nich w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek (czerwiec 2020 r.), było niższe niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (tj. II kwartale 2020 r.)⁷²;
- wysokość wynagrodzenia brutto z poprzedniego miesiąca była wyższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia⁷³.

W celu udokumentowania spełniania warunku, o którym mowa w art. 15gg ust. 9 pkt. 2) *ustawy COVID-19*, na potrzeby ww. wniosku EMPIK SA przedstawił wyliczenia

⁶⁹ Nazwa dołączonego pliku: wykaz_osob_lipiec_2020_v2_nazwiska_i_PE.xlsx.

⁷⁰ Badano karty wynagrodzeń za okres czerwiec-wrzesień 2020 r.

⁷¹ Kontrolowana próba objęła 8,8% pracowników uprawnionych do świadczeń wypłacanych z FGŚP.

⁷² Ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku (art. 15gg ust. 5 *ustawy COVID-19*). W II kwartale 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 5 248,83 zł.

⁷³ W 2020 r. przy wysokości płacy minimalnej na poziomie 2 600 zł brutto wysokość minimalnego wynagrodzenia netto wynosiła 1 920,62 zł.

dotyczące spadku obrotów gospodarczych o 36%, liczonych od 1 marca do 31 marca 2020 r. (76 629 338,56 zł) w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego (tj. od 1 lutego do 28 lutego 2020 r. w wysokości 119 903 793,42 zł).⁷⁴

(akta kontroli str. 101-138)

4.2 Realizacja przez EMPIK SA zobowiązań wynikających z Umowy z WUP (art. 15gg ustawy COVID-19)

Wypłata świadczeń przez WUP nastąpiła na podstawie wniosku EMPIK⁷⁵ w trzech równych transzach miesięcznych po 1 265 931,63 zł (wpływ środków nastąpił odpowiednio: 5 sierpnia, 4 września oraz 5 października 2020 r.). Łączna kwota wypłaconych przez WUP świadczeń wyniosła 3 797 794,89 zł.

EMPIK SA wykorzystał ww. świadczenie na dofinansowanie wynagrodzeń (oraz składek na ubezpieczenie) za lipiec, sierpień i wrzesień 2020 r. wypłaconych 566 pracownikom, nieobjętym przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy, w kwocie 3 722 668,05 zł (tj. 98,0% otrzymanej kwoty z WUP), z tego:

- 1) 3 180 865,99 zł, co stanowiło 98,2% otrzymanej kwoty, na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników nieobjętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy;
- 2) 541 802,06 zł, co stanowiło 97,3% otrzymanej kwoty, na dofinansowanie składek na ubezpieczenie ww. pracowników odprowadzane przez pracodawcę.

Świadczenia otrzymane z WUP Spółka wypłaciła pracownikom zgodnie z art. 15gg pkt. 15 ustawy COVID-19⁷⁶. Wynagrodzenia pracowników EMPIK SA, a także składki na ubezpieczenia, były dofinansowywane ze środków FGŚP przez trzy miesiące.

Kwoty dofinansowania mieściły się w warunkach wsparcia określonych w art. 15gg ust. 4 ustawy COVID-19, tj. nie przekraczały połowy tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obowiązującego na dzień złożenia wniosku⁷⁷.

W uzyskanych z EMPIK SA wyjaśnieniach⁷⁸ wynika ponadto, że:

- w okresie objętym dotacją Spółka nie wypowiedziała umów z przyczyn niezależnych od Pracowników, co było zgodne z art. 15gg ust. 8 ustawy COVID-19;
- nie zdarzały się sytuacje, aby pracownicy ujęci we wniosku z 2020 r. o świadczenie z art. 15gg ustawy COVID-19 byli objęci świadczeniem przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

(akta kontroli str. 101-138)

⁷⁴ Tzn. takie same wyliczenia, jak przy wniosku do WUP z dnia 3 kwietnia 2020 r.

⁷⁵ Z wyjaśnień EMPIK SA z 19 stycznia 2022 r. wynikało, że do obu wniosków do WUP jest tylko jedna umowa (tzn. ta zawarta przy wniosku z 3 kwietnia 2020 r.).

⁷⁶ Tj. po potrąceniu składek na ubezpieczenia społeczne finansowanych ze środków ubezpieczonego, składek na ubezpieczenie zdrowotne, zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych na zasadach określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób fizycznych.

⁷⁷ 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału (tj. I kwartału 2020 r.) wynosiło 2 099,53 zł.

⁷⁸ Wyjaśnienia Dyrektora ds. Korporacyjnych EMPIK SA przesłane drogą mailową z dnia 13 stycznia 2022 r.

4.3 Rozliczenie środków pomocowych przyznanych przez WUP (art. 15gg ustawy COVID-19)

Rozliczenie przez EMPIK SA środków pomocowych otrzymanych z WUP nastąpiło 5 listopada 2020 r. W ww. rozliczeniu EMPIK SA wykazano, że z przyznanych środków na ochronę miejsc pracy wykorzystano 3 722 668,05 zł (tj. 98,0% otrzymanej kwoty 3 797 794,89 zł); w tym:

- łączna wartość dofinansowanych wynagrodzeń 566 pracowników nieobjętych obniżonym wymiarem czasu pracy wyniosła 3 180 865,99 zł (tj. 98,2% otrzymanej kwoty 3 240 717,30 zł);
- łączna wartość dofinansowanych składek na ubezpieczenie dotycząca ww. pracowników, odprowadzanych przez pracodawcę wyniosła 541 802,06 zł (tj. 97,3% otrzymanej kwoty 557 077,59 zł).

Stosownie do art. 15gg ust. 19 ustawy COVID-19, Spółka złożyła do WUP dokumenty potwierdzające prawidłowość wykorzystania świadczeń i środków z FGŚP zgodnie z przeznaczeniem, a także dokumenty potwierdzające zatrudnienie pracowników, na których otrzymano świadczenie, przez okres wskazany we wniosku.⁷⁹

Do rozliczenia świadczenia na wynagrodzenia uwzględniono kwotę brutto wynagrodzenia za dany miesiąc pomniejszoną o wynagrodzenie chorobowe oraz zasiłki (chorobowy, opiekuńczy), premie uznaniowe, a także wynagrodzenie pracownika za dni, w których obniżony wymiar czasu pracy przestał obowiązywać.

Kontrola NIK, dotycząca 50 wybranych pracowników, których wynagrodzenie⁸⁰ objęte było dofinansowaniem za miesiące: lipiec, sierpień oraz wrzesień 2020 r., wykazała że:

- pracownicy byli ujęci we wniosku do WUP,
- pracownicy byli objęci świadczeniem przez okres trzech miesięcy,
- w okresie objętym świadczeniem byli oni pracownikami Spółki,
- wysokość wypłaconego wynagrodzenia była zgodna z kartą wynagrodzenia.

Po dokonaniu określenia wysokości kwoty do zwrotu w dniu 5 listopada 2020 r. Spółka dokonała przelewu na konto WUP w wysokości 75 126,84 zł. Na powyższą kwotę składała się suma niewykorzystanych środków na wynagrodzenia (59 851,31 zł) oraz składki na ubezpieczenie (15 275,53 zł).

Z wyjaśnień Spółki⁸¹ wynika, że niewykorzystanie środków w kwocie 75 126,84 zł wynikało z rozwiązania umów o pracę z przyczyn nieleżących po stronie pracodawcy oraz absencji pracowników.

W dniu 13 października 2021 r. z WUP do EMPIK SA została wysłana informacja o dokonaniu przez WUP wstępnej weryfikacji rozliczenia z wynikiem negatywnym. Informacja ta wskazywała na braki w złożonej przez EMPIK SA dokumentacji. W dniu 26 października 2021 r. Spółka uzupełniła dokumentację⁸². Następnie, pismem 17 listopada 2021 r.⁸³ WUP wezwał EMPIK SA do przekazania wypełnionego

⁷⁹ W szczególności w rozliczeniu do WUP zostały przekazane (w formie elektronicznej): wyciąg bankowy obejmujący przelewy wynagrodzeń pracowników (za każdy miesiąc, w którym została przyznana pomoc, tj. za lipiec, sierpień oraz wrzesień 2020 r.), wykaz pracowników z kalkulacją wynagrodzeń, potwierdzenie przelewu zaliczek na podatek dochodowy (za lipiec, sierpień oraz wrzesień 2020 r.), potwierdzenie przelewów potwierdzające odprowadzenie składek do ZUS (za lipiec, sierpień oraz wrzesień 2020 r.).

⁸⁰ Na podstawie kart wynagrodzeń.

⁸¹ Wyjaśnienia EMPIK SA przekazane przed Dyrektora ds. Korporacyjnych drogą mailową w dniu 31 stycznia 2022 r.

⁸² Na pisma WUP udzielano odpowiedzi za pomocą portalu praca.gov.pl.

⁸³ Nr WWP.I.4220.6920.2021.HG.

formularza zawierającego szczegółowe informacje o składnikach dokonanego zwrotu środków otrzymanych na podstawie art. 15gg *ustawy o COVID-19*. W odpowiedzi w dniu 25 listopada 2021 r. EMPIK SA przekazał ww. brakujący dokument.⁸⁴
(akta kontroli str. 101-138)

5. Efekty otrzymanej pomocy ze środków publicznych

Przyznana Spółce pomoc przyczyniła się do kontynuowania przez nią działalności i realizacji strategii, co przełożyło się na:

- 1) utrzymanie łącznego zatrudnienia w Spółce w 2021 r. na podobnym poziomie co przeciętnie w 2020 r. (99,4%), jednakże o 17,7% niższym niż w 2019 r.⁸⁵

W 2021 r. (do listopada włącznie) Spółka utrzymywała średnie zatrudnienie (umowy o pracę) na poziomie 1 201 osób, wobec 1 309 osób w 2020 r. oraz 1 532 osób w 2019 r. W tym samym czasie przeciętna liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych wynosiła: 214 w 2021 r. (z uwzględnieniem listopada) oraz 114 w 2020 r. i 187 osób w 2019 r. Według ww. wyjaśnień EMPIK SA⁸⁶ lockdowny w 2020 i 2021 r. ograniczały realne możliwości zaplanowania zatrudnienia w dłuższej perspektywie czasu w obszarach sprzedaży fizycznej – z tej przyczyny utrzymując ogólny poziom zatrudnienia, Spółka zwiększyła udział bardziej elastycznych form zatrudnienia np. w formie umów zlecenia⁸⁷.

Spółka w swoim modelu operacyjnym opiera się na współpracy w zakresie prowadzenia sklepów przez partnerów handlowych, z którymi zawarte są odpowiednie umowy o współpracy. Otrzymane wsparcie ze strony PFR pozwoliło na utrzymanie sieci sklepów, co z kolei w bezpośredni sposób przełożyło się na utrzymanie zatrudnienia przez partnerów handlowych. Średnie zatrudnienie personelu przez partnerów handlowych w 2020 r. wynosiło 1 841, zaś w 2021 r. – 1 778 osób (o 63 osoby, tj. o 3,4% mniej niż w 2020 r.);

- 2) zwiększenie liczby wysokopłatnych menedżerów i specjalistów w centrali Spółki w takich obszarach jak: technologie informatyczne (IT), data science, e-commerce); przykładowo w dziale marketplace zatrudnienie wzrosło z 17 osób w 2020 r. do obecnie (listopad 2021 r.) zatrudnianych 31 osób⁸⁸;
- 3) kontynuowanie programu inwestycyjnego, który obejmował łączne nakłady w wysokości 58 mln zł w 2020 r. oraz szacowane 65 mln zł w 2021 r. – środki te służyły przede wszystkim cyfrowej transformacji biznesu (ponad 60% wydatków inwestycyjnych dotyczyło obszaru IT); inwestowano także w nowoczesne rozwiązania poprawiające efektywność działalności w magazynie centralnym (urządzenia automatyki magazynowej) i sklepach (oświetlenie LED i kasy

⁸⁴ Informacja o wstępnej weryfikacji rozliczenia została pozyskana na podstawie kontroli nr P/21/018 (Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii w gospodarce), prowadzonej przez NIK w WUP (pismo WUP z dnia 3 lutego 2022 r., nr ZKW.0910.18.2021.AP). Podobne wyjaśnienia otrzymano od Dyrektora ds. Korporacyjnych EMPIK SA przesłane drogą mailową z dnia 13 stycznia 2022 r.

⁸⁵ Biorąc pod uwagę umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne w EMPIK SA przeciętnie zatrudnionych było 1 415 osób w 2021 r. (do listopada włącznie) wobec 1 423 w 2020 r. oraz 1 719 w 2016 r.

⁸⁶ Wyjaśnienia Spółki – pismo EMPIK SA z 13 grudnia 2021 r. (przekazane NIK mailem).

⁸⁷ Należy również zauważyć, że przeciętne zatrudnienie (umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawne) w okresie pomocy uzyskiwanej z WUP na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników (kwiecień-wrzesień 2020 r.) wynosiło 1 364 osoby i było o 17,5% (tj. 289 osób) niższe niż w porównywalnym okresie 2019 r., a także o 3,4% (47 osób) niższe niż w porównywalnym okresie 2021 r. Ponadto, pomoc uzyskana z PFR w kwietniu 2021 r. przyczyniła się do wzrostu zatrudnienia w kolejnych miesiącach: o 68 osób w maju (do poziomu 1 361), 22 (1 383) – w czerwcu, 44 (1 427) – w lipcu, 35 (1 462) – w sierpniu, 81 (1 543) – we wrześniu 2021 r. W porównywalnym okresie 2020 r. odnotowywano spadek zatrudnienia: o 48 osób w maju (do poziomu 1 448), 61 (1 387) – w czerwcu, 7 (1 380) – w lipcu, 43 (1 337) – w sierpniu, 15 (1 322) – we wrześniu 2020 r.

⁸⁸ Wyjaśnienia Spółki – pismo EMPIK SA z 13 grudnia 2021 r. (przekazane NIK mailem).

samoobsługowe); otwarto sklepy ulokowane przede wszystkim w lokalizacjach ulicznych i mniejszych ośrodkach miejskich, takich jak np. Chojnice, Szczytno lub Nysa⁸⁹;

- 4) ustabilizowanie sytuacji gotówkowej - otrzymane środki pieniężne wprowadziły pewność i przewidywalność dalszego prowadzenia biznesu; otrzymanie, a następnie częściowe umorzenie pożyczki, pozytywnie wpłynęło na relacje z bankami, dostawcami, partnerami biznesowymi, ubezpieczycielami kredytowymi i innymi.

Bezzwrotna pomoc na dofinansowanie wynagrodzeń z WUP w kwocie 6 010 tys. zł częściowo zrekompensowała spadek przychodów Spółki w marcu 2020 r. o 43 269,8 tys. zł (tj. o 36,1%) w stosunku do wskazanego we wniosku miesiąca poprzedzającego (tj. lutego 2020 r.)⁹⁰. W okresie pobierania świadczeń z WUP (kwiecień-wrzesień 2020 r.) nastąpił wzrost przychodów miesięcznych z poziomu 63 815,1 tys. zł w kwietniu 2020 r. do poziomu 131 905,4 tys. zł we wrześniu 2020 r. W tym czasie miesięczne koszty operacyjne rosły nieco wolniej, wynosząc odpowiednio: 90 443,8 tys. zł (kwiecień) oraz 134 375,4 tys. zł (wrzesień). W efekcie w rozpatrywanym czasie nastąpiła poprawa wyniku finansowego Spółki: spadek miesięcznej straty netto z poziomu (minus) 27 560,2 tys. zł w kwietniu 2020 r. do (minus) 2 410,0 tys. zł we wrześniu 2020 r. Dla porównania strata netto z miesiącami poprzedzającymi pomoc z WUP wyniosła: 6 980,5 tys. zł w lutym oraz 20 127,3 tys. zł w marcu 2020 r.

W miesiącach następujących po dacie otrzymania pożyczki (maj-wrzesień 2021 r.) w EMPIK SA odnotowano przychody na poziomie wyższym niż w analogicznych miesiącach w 2019 r. (odpowiednio: o 6,0% w maju, 5,5% w czerwcu, 5,4% w lipcu, 8,8% w sierpniu, 7,5% we wrześniu) oraz w 2020 r. (odpowiednio: o 27,7% w maju, 23,1% w czerwcu, 19,5% w lipcu, 25,4% w sierpniu, 13,5% we wrześniu).

Wyższe wpływy miały również przełożenie na osiągnięcie dodatniego wyniku finansowego w porównywanym okresie (maj-wrzesień 2021 r.) w wysokości 12 586,5 tys. zł. Dla porównania w okresie maj-wrzesień 2020 r. poniesiono stratę netto w wysokości (minus) 52 130,4 tys. zł, zaś w 2019 r. strata w tym okresie wyniosła (minus) 4 747,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 61-70, 89-90, 139-144)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej

⁸⁹ Ibidem.

⁹⁰ Bezzwrotna pomoc z WUP stanowiła 13,9% wykazanego we wniosku spadku przychodów.

Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, 8 kwietnia 2022 r.

Kontroler
Robert Sasin
Główny specjalista kp.

/ - /

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora Maciej Maciejewski
z up. p.o. Wicedyrektora
Michał Wilkowicz

/ - /

.....
podpis